רבי אליעזר דמילה פרק תשעה עשר שבת קלז.

והא סתם ספרא הוא דבמורת כהנים מניח לה[ו] וסתם ספרא רבי יהודה[מ]: **לקדש**. מי חטאת לתת אפר על המים: **מכשיר בקטן ופוסל באשה**. טעמיה מפרש בסדר יומא בפ"ג[נ]: **וכאנדרוגינוס**. שמע מינה דרבי יהודה כאשה משוי ליה: **כל זכר**. ריבויא הוא:

**מתני' ושכח ומל אם של אחר בשבת בשבת חייב. דטעה בדבר מלוה ולא עשה מלוה הוא ועבד ליה מצוה שלא לצורך וכהא אפילו רבי יהושע מודה: אחד למול בשבת ואחד למול בע"ש ושכח ומל אם של ע"ש בשבת ר"א מחייב חטאת. דמילה שלא בזמנה אינה דומה שבת. ואע"ג דטעה בדבר מלוה שהיה טרוד בגאומו של אחר חייב. ורבי יהושע פוטר דס"ל טעה בדבר מלוה ועשה מלוה שיש בה חיוב חטאת חייב. ורבי יהושע פוטר דס"ל טעה בדבר מלוה ועשה מלוה פטור: גמ' רב הונא מתני'. כמתניתין בריש"א חייב לדברי הכל כדמיגין לה לקן: ורב יהודה מתני בריש"א פטור. דמוקי לה בשכח ומל את של ע"ש בשבת ופלוגתא היא בשל אחר השבת בשבת: שהוא חייב. דאע"ג דטריד במלוה וטעה בה כיון דלאו מלוה שעדיין לא הגיע זמנו למול חייב: אלא מע"ז. שהוקשו כל חטאות שבתורה לחטאת ע"ז[ס] דכתיב תורה אחת יהיה לכם וגו' בפרשת שלח לך אנשים[ע] גבי קרבן ע"ז: ור' יהושע הפסיד. עובד עבודת כוכבים לא עשה מלוה: ה"ג רב יהודה מתני פטור דתניא אמר ר"מ לא נחלקו ר"א ורבי יהושע על שהיו לו שני חיטוקות אחד למול ע"ש כו': ה"ג ורבי יהושע הפסיד לא טריד במלוה הכא טריד במלוה. טרוד להתעסק במלוה גמורה שהרי אחד מהם זמנו היום וטרוד לבו למהר ולעשות ומתוך טרדו טעה ומל את זה שאין בו מלוה כלל: ושכח ומל של ע"ש בשבת שהוא חייב. לקמיה מתרץ לה: דלא ניפסח שבת לידחות. שאין לו תיקון שיהא זמנו היום הלכך לא היה עדוד היום במלוה שלא היה מוטל עליו כלום לעשות ולא היה לו לטעות: מתני' נולד בין השמשות נימול לע'. שהרי היום שמיני של מחר הוא נימול ושמא בין השמשות יום הוא ונימול לע': היה היום ע"ש. ג"ל למולו בשבת הבאה דשמא ט' הוא והוא ליה מילה שלא בזמנה ואינה דוחה שבת וצריך להמתין עד לאחר השבת שהוא עשירי: אל יו"ט להיות אחר השבת. אין מילה שלא בזמנה דוחה אותו ונימול לי"ג: גמ' מלגלגו חמה. נשלף ממנו המוהל ויצא מגופו: דאני לודא. שם חכם: יום הבראתו היום הולדו. ממתינין לו היום הולדו: מאי לאו. יום הולדו דווקא קאמר אלא בעינן מעת לעת: לא. היום הולדו דקאמר מהא דבעינן מעת לעת ומהא ליכא למשמע מידי: מתני' נינין. לוטעות של בשר שנשאלו מן הערלה: עערב. היא שפה גבוה המקפת את הגיד סביב וממנה משפע ויורד לגשאו: ואינו אוכל בתרומה. אם כהן הוא דילפינן ביבמות (ד' ע.) שערל אסור בתרומה: ואם היה בעל בשר. שהיה שמן וגרמה בשר שלמעלה מערלתו לאחר שמיטלה ערלה כולה כאילו אותו בשר מוחד ומופה את הגיד: מפקנו. ומשפע בחומל מאותו עוני: מפני מראית העין. שלא יהא נראה כערל:

פרע

ומטמטם שראה לוכן ואודם מביאת מקדש וכ"מ משום דאיכא קרא ימיה[פ] דדרים לה לטומטום דלמיע מזכר ועד נקבה משלחו ואי למעוטי אנדרוגינוס גרידא לא ה"ל למיכתב אלא זכר לא היא דאי לא כתב אלא זכר א"כ ה"א אשה לא מחייב בביאת מקדש מדכתיב זכר ולא כתיב אדם ושמא י"ל דלית ליה לרב דר"מ דאיכא אמורא נמי דפליג עליה בנכורות וא"מ ומאי איעטריך רב למעוטי אנדרוגינוס והא איהו ס"ל בפרק הערל ביבמות (דף פנ.) דאנדרוגינוס ספיקא הוא (ג) ואיעטריך קרא למעוטי ספק מיהו הא לא קשיא דה"א כשראה לוכן ואודם כאחת יתמיה ממ"ל אבל הא תימה כיון דסבר רב אנדרוגינוס ספיקא הוא אמאי קאמר רב מזכר ועד נקבה זכר ודאי נקבה ודאית ואם הוא זכר ודאי יעמוד אותו מזכר ואם הוא נקבה יעמוד אותו מנקבה ומיהו י"ל דמשום טומטום נקטיה דפעמים הוי זכר ופעמים הוי נקבה:

הזכר ולא טומטום ואנדרוגינוס. תימה לרבי דבפרק אלו מומין (בכורות דף מב.) גבי בכור מלגיך הזכר הזכרים למעוטי טומטום ואנדרוגינוס משמע התם דמהזכר למודיה לא הוה ממעטין ליה מהזכר למודיה: מל

(ה) וסתם ספרא רבי יהודה אמר רב נחמן בר יצחק אף אנן נמי תנינא כ"אהכל כשרים לקדש חוץ מחש"ו רבי יהודה מכשיר בקטן ופוסל באשה ואנדרוגינוס ש"מ ומאי שנא מילה משום דכתיב המול לכם כל זכר: **מתני'** כ"מי שהיו לו שני תינוקות אחד למול אחר השבת ואחד למול בשבת ושכח ומל את של אחר השבת בשבת חייב אחד למול בע"ש ואחד למול בשבת ושכח ומל את של ע"ש בשבת רבי אליעזר מחייב חטאת *ורבי יהושע פוטר: **גמ'** רב הונא מתני חייב רב יהודה מתני פטור רב הונא מתני חייב דתניא אמר ר"ש בן אלעזר לא נחלקו רבי כ"אליעזר ור' יהושע על מי שהיו לו ב' תינוקות אחד למול בשבת ואחד למול אחר השבת ושכח ומל את של אחר השבת בשבת שהוא חייב על מה נחלקו על מי שהיו לו ב' תינוקות א' למול בע"ש וא' למול בשבת ושכח ומל את של ע"ש בשבת שר' אליעזר מחייב חטאת ורבי יהושע פוטר ושניהם לא למדוה אלא מעבודת כוכבים ר' אליעזר סבר כעבודת כוכבים מה עבודת כוכבים אמר רחמנא לא תעביד וכי עביד מיחייב ה"נ לא שנא ורבי יהושע התם דלאו מצוה הבא מצוה רב יהודה מתני פטור דתניא א"ר מאיר כ"לא נחלקו ר"א ורבי יהושע על מי שהיו לו ב' תינוקות אחד למול בע"ש ואחד למול בשבת ושכח ומל את של ע"ש בשבת שהוא פטור על מה נחלקו על מי שהיו לו ב' תינוקות אחד למול אחר השבת וא' למול בשבת ושכח ומל את של אחר השבת שר"א מחייב חטאת ורבי יהושע כ"פוטר ושניהם לא למדוה אלא מעבודת כוכבים ר"א סבר כעבודת כוכבים מה עבודת כוכבים אמר רחמנא לא תעביד וכי עביד מיחייב ה"נ לא שנא ור' יהושע התם לא טריד מצוה הבא מצוה כ"תני ר' חייא אומר היה ר"מ לא נחלקו רבי כ"אליעזר ורבי יהושע על מי שהיו לו ב' תינוקות א' למול בע"ש וא' למול בשבת ושכח ומל את של ע"ש בשבת שהוא חייב על מה נחלקו על מי שהיו לו ב' תינוקות א' למול אחר השבת וא' למול בשבת ושכח ומל של אחר השבת בשבת כ"שר"א מחייב חטאת ור' יהושע פוטר השתא רבי יהושע סיפא דלא קא עביד מצוה פוטר רישא דקא עביד מצוה מחייב אמרי דבי ר' ינאי רישא כגון שקדם ומל של שבת בע"ש דלא ניתנה שבת לידחות סיפא ניתנה שבת לידחות א"ל רב אשי לרב כהנא רישא נמי ניתנה שבת לידחות לגבי תינוקות דעלמא להאי גברא מיהא לא איתיהיב: **מתני'** כ"דקטן נימול לשמנה לתשעה ולעשרה ולאחד עשר ולי"ב לא פחות ולא יותר הא כיצד בדרכו לשמנה נולד לבין השמשות נימול לט' ביה"ש של ע"ש נימול לעשרה יו"ט לאחר השבת נימול לאחד עשר ב' ימים של ר"ה נימול לשנים עשר קטן החולה אין מוהלין אותו עד שיבריא: **גמ'** כ"אמר שמואל כ"חלצתו חמה נותנין לו כל ז' להברותו איבעיא להו מי בעינן מעת לעת ת"ש דתני כ"לודא יום הבראתו כיום הולדו מאי לאו מה יום הולדו לא בעינן מעת לעת אף יום הבראתו לא בעינן מעת לעת ואילו יום הבראתו מיום הולדו דאילו יום הולדו לא בעינן מעת לעת ואילו יום הבראתו בעינן מעת לעת: **מתני'** כ"אלו הן ציצין המעכבין את המילה בשר החופה את רוב העטרה ואינו אוכל בתרומה כ"ואם היה בעל בשר מתקנו מפני מראית העין

מל

(מ) [ערובין לו: ופ"ג].
(נ) יומא מג. יבמות נכ: ערכין ג. פרה פ"ה מ"ד. (ס) [פסחים עב. ע"ז לא. מ"ק ד] ופ"ל [מלשון]. (ע) [פסחים עב. ע"ז. (פ) [ל"ל מלעזר], (צ) [יבמות לז.], (ק) [ערכין ח:], (ר) [יבמות עח. י] ג"ז [בב"ב כ] יבמות מז: עח.]. (ש) [מכילתא פרשה ג.], (ת) [סנהדרין פו.], (א) [דף מג.], (ב) [לעיל סט.].
(ג) [כתדבר טוי].

תורה אור השלם

1 זאת בריתי אשר תשמרו ביני וביניכם ובין זרעך אחריך המול לכם כל זכר: בראשית יז י

הגהות הב"ח

(א) גמ' ומאם מפרא ר' יהודה. נ"ב ונ"ש מן מע' נדה דף מו: (ב) תיס' ד"ה דוכר יתירא. למעוטי לה לעומטים: (ג) בא"ד פסיקא הוא ובי איצטריך:

גליון הש"ס

מתני' ר' יהושע פוטר. עי' מנחות דף סד ע"א תד"ה ואפר נפפר:

רבינו חננאל

ומסקינן בה ומאי שנא גבי מילה. דכתיב המול לכם כל זכר. כל לרבות. ויש מי שאומר הילכתא כרבן דאמרי ספק ואנדרוגינוס אין מחללין עליו את השבת. ואין הלכה כר' יהודה. ומדתזינן רב חסדא דריש לטעמיה דר' יהודה ש"מ הילכתא כוותיה. מתניתין מי שהיו לו ב' חיטוקות אחד למול אחר השבת ואחד למול בשבת. ושכח ומל את שלאחר השבת בשבת חייב וכו'. רב הונא מתני חייב. ורב יהודה מתני פטור. מי רב הונא מתני חייב דמוקים ליה לתניתין כר"ש. דאמר ר"ש לא נחלקו ר' אלעזר ור' יהושע על מי שהיו לו ב' חיטוקות א